

دستور جلسه شماره (۲)
عنوان : بررسی چگونگی اجرای بند (ب) ماده ۵۲ قانون برنامه ششم توسعه مصوب ۱۳۹۶
مرجع طرح موضوع: شرکت ریل گردش ایرانیان - انجمن صنفی شرکت های حمل و نقل ریلی و خدمات وابسته
تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۰/۱۱/۱۸
تعداد صفحات دستور جلسه: ۳ صفحه
شرح موضوع:
به استناد مقررات بند (۱۲) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ ارائه خدمات حمل و نقل عمومی مسافری درون شهری و برون شهری، جاده ای، ریلی، هوایی و دریایی از پرداخت مالیات و عوارض معاف هستند. همچنین در قانون برنامه ششم توسعه مصوب ۱۳۹۶ برای ایجاد و ارتقاء مزیت رقابتی برای بخش ریلی و توسعه حمل و نقل، بند ب ماده ۵۲ پیشبینی گردید، این ماده اشعار می دارد که "به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل ریلی و ترغیب سرمایه گذاری بخش غیردولتی در این زمینه و تسریع و تسهیل اجرای طرح ها (پروژه ها) و افزایش رضایتمندی و اقبال عمومی از خدمات ارائه شده در این نوع حمل و نقل: الف — سرمایه گذاری بخش غیردولتی در احداث و بهره برداری از حمل و نقل ریلی درون شهری و برون شهری مانند سرمایه گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته تلقی شده و مشمول کلیه قوانین و مقررات مرتبط با سرمایه گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته خواهد بود. ب — مالیات بر ارزش افزوده خدمات حمل و نقل ریلی علاوه بر معافیت های مذکور در بند (۱۲) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده با نرخ صفر محاسبه خواهد شد." لیکن با وجود این قانون و هدف قانون گذار از حمایت از توسعه صنعت ریلی در کشور با ایجاد مشوق مضاعف از طریق کاهش قیمت تمام شده بر عرضه خدمات این صنعت (در ۲ بخش مسافری و باری) و علاوه بر معافیت مندرج در بند (۱۲) ماده (۱۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده؛ رویکردهای متفاوت در تفسیر نرخ صفر در این ماده، عملاً سبب عدم اجرای بند (ب) ماده ۵۲ قانون برنامه ششم توسعه شده است.
❖ گردش کار:
۱. در سال ۹۶ دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی با درخواست انجمن حمل و نقل ریلی از سازمان امور مالیاتی استعلام نمود که نحوه اجرای بند ب ماده ۵۲ از سوی سازمان امور مالیاتی به چه صورت می باشد و آیا در این خصوص بخشنامه ای از سوی سازمان امور مالیاتی تهیه شده است؟ سازمان امور مالیاتی طی نامه شماره ۲۶۷/۲۸۸۵/ص مورخ ۹۶/۱۰/۵ پاسخ داد که در قانون مالیات بر ارزش افزوده تعریفی از نرخ صفر ارائه نشده است و با توجه به اینکه تعریف مزبور در بند (الف) ماده ۱۳۲ قانون مالیات های مستقیم مطرح گردیده، مستفاد از ماده (۳۳) قانون مالیات بر ارزش افزوده^۱ قابل تسری به قانون مالیات بر ارزش افزوده نبوده و خروج موضوعی داشته و با ملحوظ نظر قراردادن

^۱ احکام مربوط به فصول هشتم و نهم باب چهارم و فصل سوم باب پنجم و مواد (۱۶۷)، (۱۹۱)، (۲۰۲)، (۲۳۰) تا (۲۳۳) قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد مالیات های مستقیم و مالیات های این قانون جاری است. حکم ماده (۲۵۱) قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد این قانون جاری نخواهد بود

دستور جلسه کارگروه تخصصی کمیته حمایت از کسب و کار
(موضوع بند (ب) ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور)

اینکه معافیت های مقرر در قانون مالیات بر ارزش افزوده صرفاً در مورد عرضه کالاها و ارائه خدمات م صرح در ماده ۱۲ این قانون و وضع گردیده و متن بند (ب) ماده ۵۲ قانون مذکور نیز در همین راستا و منضم به فصل معافیت ها می باشد، لذا مستفاد از مفاد بند ب ماده ۵۲ قانون برنامه ششم توسعه کشور که از ابتدای سال ۹۶ در طول برنامه لازم الاجرا می باشد، حاکی از آن است که علاوه بر معافیت بند (۱۲) ماده (۱۲)، خدمات حمل و نقل ریلی بار نیز از پرداخت مالیات و عوارض ارزش افزوده معاف خواهد بود. همچنین وفق مفاد بند (الف) ماده (۱۳۲) قانون مالیات های مستقیم منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مودیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص شده به سازمان امور مالیاتی می باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مودیان، مالیات آنها با نرخ صفر محاسبه می شود.

۲. این نظر سازمان امور مالیاتی ابهامات و اعتراضاتی ایجاد نمود و با پیگیری های مودیان مالیاتی این بخش، شورای عالی مالیاتی در اجرای بند ۲۵۵ قانون مالیات بر ارزش افزوده ق.م.م، نظر خود را اعلام نمود و سازمان امور مالیاتی بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۸/۹ مورخ ۹۸/۲/۷ را صادر کرد مبنی بر اینکه:

"در اجرای حکم بند (ب) ماده (۵۲) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه در طول اجرای برنامه مذکور علاوه معافیت خدمات حمل و نقل عمومی مسافری ریلی مالیات و عوارض ارزش افزوده خدمات ریلی با نرخ صفر محاسبه و به استناد ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده، مالیات هایی که در موقع خرید کالا یا خدمت برای فعالیت های اقتصادی خود (به نسبت حمل و نقل ریلی بار) به استناد صورت حساب های صادره موضوع این قانون پرداخت نموده اند با رعایت مقررات قابل استرداد می باشد."

۳. لیکن این نظر نیز اجرا نشد و در ادامه رای شماره ۱۹۱۱ مورخ ۱۲۹۹/۱۲ هیات عمومی دیوان عدالت اداری صادر گردید و بخشنامه سازمان امور مالیاتی را ابطال نمود؛ بدین ترتیب که "براساس تبصره ۲ ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده: «در صورتی که مؤدیان به عرضه کالا یا خدمت معاف از مالیات موضوع این قانون اشتغال داشته باشند و یا طبق مقررات این قانون مشمول مالیات نباشند، مالیاتهای پرداخت شده بابت خرید کالا یا خدمت تا این مرحله قابل استرداد نمی باشد.» همچنین به موجب بند (الف) ماده ۱۳۲ قانون مالیاتهای مستقیم مقرر شده است که: «منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص شده به سازمان امور مالیاتی کشور می باشند.» بر مبنای احکام مقرر در موازین قانونی فوق، محاسبه مالیات بر ارزش افزوده خدمات حمل و نقل ریلی در طول برنامه ششم توسعه با نرخ صفر، در هر حال مستلزم تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد برای درآمدهای حاصل از این خدمات معاف توسط مؤدیان مربوطه است و بر همین اساس، مقررات مورد شکایت که بر مبنای آنها مقرر شده است که در طول اجرای برنامه ششم توسعه، مالیاتهایی که مؤدیان ارائه کننده خدمات حمل و نقل ریلی بار در موقع خرید کالا یا خدمت برای فعالیتهای اقتصادی خود (به نسبت حمل و نقل ریلی بار) پرداخت نموده اند، قابل استرداد می باشد، خلاف قانون و خارج از اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود."

در این خصوص ایرادات و مشکلاتی توسط شرکت های حمل و نقل ریلی مطرح شده است:

دستور جلسه کارگروه تخصصی کمیته حمایت از کسب و کار
(موضوع بند (ب) ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور)

۱. در نظرات سازمان امور مالیاتی و شورای عالی مالیاتی و رای دیوان عدالت اداری، اهداف قانون گذار از تصویب ماده ۵۲ قانون برنامه ششم توسعه لحاظ نشده است زیرا نظر دیوان عدالت اداری با قبول استدلال سازمان امور مالیاتی در نحوه اجرای مفاد بند (ب) ماده مزبور در دستیابی به آنچه در صدر ماده ۵۲ آمده است (تقویت، ترغیب، تسهیل، و تسریع) در تضاد و فاقد هدف مندی است.
 ۲. در تفسیر و تعریف نرخ صفر در ماده ۵۲ قانون برنامه ششم توسعه؛ به استناد کدام قانون تعریف اصطلاح مجزا در قانون مالیات های مستقیم که کارکرد تکلیفی دارد در تفسیر قانون دیگر برخلاف خواست قانون گذار اعمال شده است؟
 ۳. در صفحه ۳۷ از کتاب منتشر شده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تحت عنوان مالیات بر ارزش افزوده مدرن (انتشارات پژوهشکده امور اقتصادی) که از کتب مرجع نگارش قانون قبل و حاضر می باشد. در یکی از سه مدل نرخ گذاری ارزش افزوده، نرخ صفر را چنین تعریف نموده است:
«نرخ گذاری صفر از روش های رایج در زمینه اجرای مالیات بر ارزش افزوده است، این نوع نرخ گذاری به معنی آن است که کالاهایی که با نرخ صفر مشمول مالیات قرار می گیرند، مالیات بر ارزش افزوده پرداخت نمی کنند. البته تولیدکنندگان این نوع کالاها ممکن است از نهاده هایی استفاده کرده باشند که مشمول مالیات با نرخ صفر نبوده اند. در نتیجه نهاده های خریداری شده مشمول مالیات بر ارزش افزوده شده است. در این حالت تولیدکنندگان فوق مالیات پرداختی بابت نهاده ها را از دولت بازپس می گیرند. در واقع تولیدکننده یا عرضه کننده ای که کالایش مشمول مالیات با نرخ صفر است از پرداخت این مالیات معاف می شود و تمامی پرداخت های او بابت نهاده ها به وی مسترد می شود. خریداران چنین کالاهایی نیز متحمل مالیات بر ارزش افزوده از طریق افزایش قیمت نمی شوند.»
 ۴. سوء اجرا در صنعت ریلی اثرات مخربی بر این صنعت دارد و موجبات افزایش قیمت تمام شده خدمات، کاهش نقدینگی، کاهش سود و نهایتاً کاهش نرخ بازده صنعت شده است.
 ۵. با توجه به بند ۴۴ سیاست های کلی نظام و بند ۲۴ سیاست های کلی برنامه ششم توسعه ابلاغی مقام معظم رهبری، به فراهم کردن زمینه جذب سرمایه و اولویت زمینه جذب سرمایه و اولویت بخش صنعت ریلی کشور عمل نشده است و حتی با نقض غرض قانون گذار با تحمیل کردن هزینه مالیات بر ارزش افزوده در بخش ریلی موجبات کاهش رقابت پذیری در این بخش ایجاد شده است.
- از آنجا که طبق برآورد مبلغ استرداد مالیات بر ارزش افزوده کمتر از ۶۰۰۰ میلیارد ریال ولی تاثیر این مبلغ برای برخی از شرکت ها معادل خروج از مفاد ماده ۱۴۱ قانون تجارت و شفاف شدن صورت های مالی ایشان برای جذب سرمایه و ایجاد اشتغال است، حل این مشکل در راستای استرداد مالیات مازاد پرداختی از ابتدای قانون برنامه ششم توسعه به فعالان صنعت ریلی کشور در دستور رسیدگی توسط دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار قرار گرفته است.